

Witte Hoes en Hotel Rijsserberg in Het Hollands Schwarzwald

Toen in het gebied tussen de weg naar Markelo en de straatweg naar Enter aan het begin van de vorige eeuw de klei opraaakte, verdwenen de steenbakkers met hun vele veldovens uit het 'Veeld', zoals dit gebied genoemd werd. Er werd echter een nieuwe kleivoorraad gevonden op de Borkeld. Smalspoorlijnen werden aangelegd om de klei te vervoeren naar de vier overgebleven, moderne steenbakkerijen.

Het 'Veeld' bleef achter in desolate toestand. De toenmalige burgemeester van Rijssen, Knottenbeld, had grootse plannen. Hij wilde bossen laten planten, sparrenlanen en paden laten aanleggen en van de kleigaten mooie vijvers maken. Hij zag grote mogelijkheden voor het toerisme. De gemeenteraad zag helemaal niets in de plannen. Maar 'Knotje' – zoals hij in Rijssen genoemd werd – liet zich niet ontmoedigen. Hij richtte de N.V. Hollandsch Schwarzwald op, waarvan hijzelf president commissaris werd. Ook een aantal chalets in Zwitserse stijl zouden voor de verhuur gebouwd worden. Het gebied waar deze gebouwd werden, werd later ook wel 'Klein Zwitserland' genoemd. Er werd honderd bunder grond aangekocht en de plannen kwamen in uitvoer.

Als afsluiting werd er een hotel-pension op de top van de Rijsserberg gebouwd, waarop gegadigden konden inschrijven voor de pacht hiervan. Op 9 mei 1918 werd dit hotel-pension geopend. De eerste pachter was C. den Blijker uit Rotterdam. Het hotel-pension bleek in de winter niet zo aantrekkelijk. In april 1920 liet hij de gehele inboedel door notaris Schönfeld Wichers publiek verkopen. In advertenties werd vooral het grootse uitzicht geroemd: het uitzicht op de Friezenberg, de Koningsbelten en de Apenberg werd door niets belemmerd. Op heldere dagen kon je zelfs het bergstadje Bentheim net over de Duitse grens zien. Vanaf de straatweg naar Enter had je het mooiste uitzicht op de Rijsserberg. De meeste pachters hielden het echter maar enkele jaren vol.

In 1929 kwam de weduwe baronesse Amalia van Sass als uitbaatster op de Rijsserberg. Zij had Russische roots.

In 1932 brandde hotel Rijsserberg tot de grond toe af; de brandweer stond machteloos, omdat er geen water voorhanden was. De eigenaar (de N. V. Hollandsch Schwarzwald) bleek veel te laag verzekerd en er waren geen financiële middelen voor herbouw en het terrein werd in de verkoop gedaan. Baronesse Von Sass liet nu voor eigen rekening (voor f 3326,-) aan de Markeloseweg een café bouwen door aannemer H. v.d. Riet uit Enter. Doordat de buitenkant helemaal wit gepleisterd werd kreeg het café de naam 'Het Witte Hoes'. Haar werknemer P. A. v.d. Woude werd later met zijn vrouw eigenaar. Hij zou de geschiedenis ingaan als 'Piet van het Witte Hoes'. Op zondagmiddag maakten vele jongeren uit Rijssen en Enter een wandeling door het Schwarzwald met als verzamelpunt het Witte Hoes.

In 1976 werd de zaak verkocht aan de familie Sanderman. Deze verkochten het na een jaar al weer aan de familie Hogenboom. Deze familie, inmiddels de derde generatie, moderniseerde, verbouwde en breidde het Witte Hoes uit tot de uitgaansgelegenheid (bowlingbanen, minigolf en speeltuin) van nu. Overigens werd hotel Rijsserberg na 1932 toch herbouwd door de heer Hofstee, die ook al een hotel bij het station in Nijverdal had. Het hotel is vele malen in andere handen overgegaan, maar nog steeds als hotel in bedrijf. Alleen kan er niet meer geadverteerd worden met het prachtige uitzicht, want dat is door de Groene Kruisbossen van burgemeester Knottenbeld geheel verdwenen.

Johan Altena

Baronesse Von Sass liet, nadat het gepachte hotel Rijsserberg was afgebrand, in 1933 aan de Markeloseweg in Rijssen voor haar rekening een café bouwen. In de volksmond zou dit het Witte Hoes gaan heten.